

►		—	مرتب سازی بر اساس	 جستجو در متنی
----------------	----------------------------	----------------	-------------------	--

 جستجو در درختواره	►
--	----------------

<div><div>   </div>خارج فقه</div>
<div><div>   </div>خارج اصول</div>
<div><div>   </div>اخلاقی</div>
<div><div>   </div>تفسیر</div>
<div><div>   </div>عقاید</div>

3 - «کتاب الحج» - 13/06/85

بحث در اهمیّت حج به عنوان دوّمین مقدّمه از مقدّمات بحث بود. بیان شد که شارع مقدّس به انحاء مختلف این عبادت را با عبادات دیگر متفاوت دانسته و اهمیّت فوق العاده ای برای آن قائل شده است، از آیات قرآن چند شاهد را متذکّر شدیم.

شاهد سوّم: روایاتی که دلیل بر اهتمام به حج است

روایات قریب به تواتر یا متواتر است و از طریق فریقین نقل شده است. و چون روایات متواتر است نیازی به بحث از اسناد نیست اگر چه در بین روایات صحیح السند هم وجود دارد. این روایات را می توان به دو گروه تقسیم کرد:

1- روایاتی که شدّت عقاب بر نازک حج را بیان می کند.

2- روایاتی که ثواب حج را بیان می کند.

گروه اوّل:

روایات متعدّد است که چند روایت را از باب نمونه بیان می کنیم:

* ... عن أبي بصير قال: سألت أبا عبدالله (عليه السلام) عن قول الله عزّوجلّ: «و من كان في هذه أعمى فهو في الآخرة أعمى و أهلّ سيّلاً» (ابوبصیر به این جهت از تفسیر این آیه می پرسد که مراد از اعمی، در آیه نایبناهی حقیقی نیست، بلکه اعمای معنوی مراد است) قال: **ذلک الذی یسوّف نفسه الحجّ یعنی حجّة الاسلام حتّی یاتیه الموت(1).**

چندین روایت به این مضمون در این ابواب آمده است.

در اینجا دو نکته قابل توجّه است:

1- تفسیری که در این روایت آمده بیان مصداق مهمّ است نه تمام مفهوم آن، با این توضیح مشکل بسیاری از روایات حل می شود.

2- چرا کسی که تا وقت مردن حج را به تأخیر انداخته و انجام نمی دهد اعمی است؟ به دلیل آن که آثار و برکات حج بسیار آشکار است و انسان باید کوردل باشد که نتواند این آثار را ببیند.

* ... عن ذریع المجاہری، عن أبي عبدالله(عليه السلام) قال: من مات و لم یحجّ حجّة الاسلام لم یمنعه من ذلک حاجة تجحف به (مانع قوی نداشته که او را تحت فشار قرار دهد) **أو مرض لا یطیق فیه الحجّ إلى سلطان یمنعه فلیمت یموتاً أو نصرانیاً(2)**

مفهوم روایت این نیست که کافر حقیقی از دنیا می رود بلکه معنایش این است که به منزله کفار است و دلیل آن را روایات دیگر بیان کرده و می گوید کسی که حج را ترک کند شریعتی از شرایع اسلام را ترک کرده است که روایت بعد از این قبیل است.

* و یسانده عن علی بن أبي حمزة، عن أبي عبدالله(عليه السلام) أنّه قال: من قدر علی ما یحجّ به و جعل یدفع ذلک و لیس عنه شغل یعذّره الله فیه حتّی جاء الموت فقد ضنّع شریعة من شرائع الإسلام(3)

* ... عن عبدالله بن میمون، عن أبي عبدالله(عليه السلام) قال: کان فی وصیّة أميرالمؤمنین(عليه السلام) قال: لاترکوا حجّ بیت ربکم فیهلکوا و قال: من ترک الحجّ لحاجة من حوائج الدنیا لم تقض حتّی ینظر إلى المخلّقین(4) (تعبیر «بنظر إلى المخلّقین» دو احتمال دارد: احتمال اوّل این که حاجیها برگردند و نگاه او به آنها بیافتد و به برکت آنها خدا جاحت او را هم برآورد، و احتمال دیگر هم این است که به حج رفته و صحنه را از نزدیک ببیند و حج بجا آورد.

گروه دوّم:

* ... عن خالد القلاسی، عن أبي عبدالله(عليه السلام) قال: قال علی بن الحسین(عليه السلام): حُجّوا و اعتمروا تصنّع ابدانکم و تنسّع اُرزاقکم و تکفون مؤونات عیالانکم و قال: الحاج مغفور له و موجب له الجنّة و مستأنف له العمل (حج به منزله تولد

جدید است و مانند این است که نامه اعمال سابق را بر می دارند و قلم غفو بر جرائم اعمال سابق کشیده می شود) **و محفوظ فی أهله و ماله(5)**

در این حدیث هفت برکت از برکات حج بیان شده است.

* ... عن عبدالله بن سنان (سند معتبر است) **عن أبي عبدالله(عليه السلام)قال: لما امر ابراهيم و اسماعيل(عليهما السلام) ببناء البيت و تمّ بنائه فقد ابراهيم علی رکن** (ابراهیم روی یکی ازارکان بیت نشست) **ثم نادى هلّم الحجّ** (اگر «هلّموا» می گفت موجودین در زمان خودش را شامل می شد و «هلّم» گفته تا همه را شامل شود) **فلو نادى هلّموا إلى الحج لم یحجّ إلا من کان یومنذ إنسیّاً مخلوقاً و لکنّ نادى هلّم الحج** (کأنّ امام می فرماید این تعبیر شامل جنس می شود اعم از حاضر و غائب و کسانی که

در آینده موجود می شوند) **فلّبی الناس فی اصلاّب الرجال «لّبیک داعی الله عزّوجلّ لّبیک داعی الله» فمن لّبی عشرأ یحجّ عشرأ و من لّبی خمسأ یحجّ خمسأ و من لّبی أكثر من**

ذلک فیعدد و من لّبی واحداً حجّ واحداً و من لم یلب لم یحجّ(6).

در اینجا دو نکته قابل توجّه است:

1- حجّ جنبه دعوتی دارد، با این که نماز و روزه خیلی مهمّ است ولی جنبه دعوت ندارد. در مورد حج یک پیامبر اولوالعزم انسانها را به حج دعوت کرده که چنین موردی در هیچ عبادتی نداریم و این نشانگر اهمیّت عبادت است.

2- این که بعضی لَبِیک نگفته اند و بعضی کمتر و بعضی بیشتر گفته اند، به خاطر تفاوت استعدادهاست، چون لَبِیک به معنی آمادگی ذاتی درونی است، آنهایی که آمادگی داشتند لَبِیک گفتند و آنها که آمادگی نداشتند لَبِیک نگفتند.

* محمّد بن الحسین الرضی فی نهج البلاغة عن أميرالمؤمنین(عليه السلام)أنّه قال فی خطبة له: فرض علیکم حجّ بیته الذی جعله قبله للأنام یردونه وورد الأنعام (مانند تشنه کامان وارد شریعه آب زلال می شوند) **و یا نهون إلیه ولوه الحمام** (همان گونه که کوتران در آشیانه احساس آرامش می کنند، در جنب خانه الهی احساس آرامش می کنند) **جعلہ سبحانه علامة لتواضعهم لعظمته و اذعانهم لِعزّته و اختار من خلفه سماعاً أجابوا إلیه دعوته و صدّقوا کلمته** (شنوندگانی را که اجابت دعوتش کرده اند به سوی خودش آورده) **و وقفوا مواقف انبیائه** (انسان به جایی قدم می گذارد که بارها انبیا و اولیا قدم گذاشته اند) **و تشبّهوا ملائکة المطیفین بعرشه** (زوّار خانه خدا شبیه ملائکه ای هستند که اطراف عرش الهی طواف می کنند که این تعبیر در مورد هیچ عبادتی نیست، چون ملائکه ای که حول عرش طواف می کنند از ملائکه مقرّبین هستند) ... (7)

- ج 5، باب 6 از ابواب وجوب الحج و شرائطه.
- ج 1، باب 7، از ابواب وجوب الحج و شرائطه.
- ج 9، باب 6 از ابواب وجوب الحج و شرائطه.
- ج 9، باب 4 از ابواب وجوب الحج و شرائطه.
- ج 7، باب 1 از ابواب وجوب الحج و شرائطه.
- ج 9، باب 1 از ابواب وجوب الحج و شرائطه.
- ج 21، باب 1 از ابواب وجوب الحج و شرائطه.

پی نوشت:

تاریخ انتشار: « 1279/01/01 »

مطالب مرتبط

128- م 46(توقّف تخلیة السرب علی قتال العدو) - 16/03/86

127- ادامه مسأله 45 - 13/03/86

126 - ادامه مسأله 45 - 12/03/86

125 م 45 (ترک الحج مع وجود الشرايط و اتیانہ مع فقد بعضها) - 08/03/86

124 - ادامه مسأله 44 - 07/03/86

123 - ادامه مسأله 44 - 06/03/86

✕ متن

✉ پست الکترونیک

نام و نام خانوادگی

تعداد بازدیدکنندگان : ۲۲۶۹

فارسی

العربية

اردو

Azerbaijani

Русский

English

Español

Français